

9.11.2021

VN/16839/2021

Anvisning om beaktande av coronaläget för valnämnden

- Kommunalvalet i juni 2021 förrättades på ett hälsosäkert sätt i enlighet med anvisningar från justitieministeriet och Institutet för hälsa och välfärd. På röstningsstäl- lena tillämpades ett flertal olika arrangemang för att göra det tryggt att rösta trots epidemiläget. Epidemiläget beaktas också vid välfärdsområdesvalet som förrättas i januari 2022 och arrangemangen som tillämpas presenteras i denna anvisning.

Allmänt

- Epidemiläget kan variera mycket i olika delar av landet. När det gäller användning av munskydd ska du följa de regionala och lokala myndigheternas (sjukvårdsdi- striktens och kommunernas) rekommendationer.
- Om de lokala hälsovårdsmyndigheterna ger anvisningar om hälsosäkerhet som av- viker från det som anges här, följ dem i stället för denna anvisning.
- Stanna hemma även vid lindriga symtom på coronavirus, och meddela din situation till valnämndens ordförande eller centralvalnämnden. Symtom på coronavirussjuk- dom är feber, hosta, halsont, andnöd, muskelvärk, trötthet, snuva, illamående och diarré. I samband med sjukdomen kan även störningar i smak- och luktsinnet före- komma. Läs mer på webbtjänsten www.omaolo.fi.
- För valnämndens medlemmar och ersättare ska ordnas tillräckliga reservarrange- mang också för sådant fall att alla medlemmar och ersättare blir sjuka eller sätts i karantän. Centralvalnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen se till att det finns tillräckligt med ersättare, biträdande personal och övrig personal.
- I och med coronaläget kan väljarna känna oro för något i röstningssituationen eller i andra väljares beteende. Valnämnden ska i alla lägen ansvara för säkerheten i röst- ningssituationen och se till att instruktionerna följs. I eventuella problem se valanvis- ning nr 2 och kontakta vid behov centralvalnämnden.

Förberedande åtgärder

- Se till att lokalen har god ventilation och att väljarna inte dröjer kvar i lokalen i onödan.
- Ventilationen ska regleras till minst normal vardagsnivå. Om det finns fler människor än normalt i lokalen på samma gång, kan effektivare ventilation behövas.
- Du kan märka ut 2 meters säkerhetsavstånd på golvet på den plats där väljarna ska stå i kö.
- Ställ om möjligt upp en transparent mellanvägg i plast framför funktionärerna på röstningsstället. Väggen ska vara tillräckligt hög för att ge skydd även för långa personer. I nedre delen av väggen ska det finnas en öppning för att ge och ta emot handlingar.
- Kontakta centralvalnämnden eller de lokala hälsovårdsmyndigheterna för att få reda på hur många personer som uppskattas vara placerade i isolering i kommunen vid tidpunkten för valet så att du kan bedöma behovet av specialarrangemang. Det är möjligt att valnämnden tar emot röster från personer i isolering bara en del av dagen för att det till exempel ska gå att ta matpauser.

Åtgärder under dagen

- Håll om möjligt ett avstånd till väljaren och andra valfunktionärer som är närvarande.
- Om väljaren vägrar att använda mask, är detta inget hinder för att genomföra röstningen även om en regional rekommendation om munskydd skulle vara i kraft.
- På röstningsstället kan finnas engångsmasker för de väljare som inte har en egen mask med sig.
- Rengör de tillbehör som används gemensamt före användningen genom att torka av dem med ett alkoholhaltigt rengöringsmedel.
- Torka också av ytorna i vallokalen och pennorna i röstningsbåsen regelbundet.

Röstningen

- Om en medlem i valnämnden inte känner igen en väljare som bär mask, ska väljaren ta av sig masken för kontroll av identiteten. Anvisningar om hur man tar av sig

masken på ett säkert sätt ska finnas framme så att väljarna ser dem. Ge väljarna vid behov muntliga instruktioner i samband med att identiteten kontrolleras, till exempel:

- Visa upp ditt identitetsbevis för kontroll.
 - Ta av dig ansiktsmasken genom att ta tag i snoddarna på båda sidor om ansiktet.
 - Håll masken i samma grepp under hela kontrollen.
 - Släpp inte taget om masken.
 - När funktionären ger dig tillstånd att ta på dig masken, gör det försiktigt utan att vidröra ansiktet.
- Om en väljare vägrar ta av sig sin mask och väljarens identitet därför inte kan styrkas, kan röstningen inte tas emot. Enligt vallagen är en väljare skyldig att visa upp ett identitetsbevis för valnämnden.
 - Om en väljare som kommer till röstningsstället har tydliga symptom på infektion i andningsvägarna (hosta eller kraftiga nysningar), kan röstningen mottas på avstånd från övriga väljare, till exempel i en entréhall eller utomhus, med beaktande av att en röstningsmarkering i enlighet med 76 § 2 mom. i vallagen kan efter valnämndens övervägande göras antingen i ett röstningsbås eller, om det inte är möjligt på grund av orimliga olägenheter för väljaren, på ett sådant sätt att valhemligheten bevaras.

Förfarandet vid röstning i isolering

- Sätt upp affischen med anvisningar om karantän och isolering som utarbetats av justitieministeriet och Institutet för hälsa och välfärd på ett synligt ställe vid ingången till lokalen och till exempel vid parkeringsplatsen utanför vallokalen. Skriv valnämndens telefonnummer på affischen.
- Bestämmelsen i 76 § 2 mom. i vallagen kan tillämpas för att göra det möjligt att rösta för personer som är i karantän. Den som genom beslut av smittskyddsläkaren har

förordnats att hålla sig i karantän eller isoleras ska följa smittskyddsläkares anvisningar och kan i vissa fall inte komma in till röstningsstället.

- En person som vill rösta på valdagen men som inte får komma in till röstningsstället ska ringa antingen valnämnden eller centralvalnämnden, så att valnämnden har möjlighet ordna röstningen ute på gårdsplanen vid röstningsstället Röstning utomhus kan förrättas till exempel enligt följande:
 - a) Minst **tre** medlemmar eller ersättare i valnämnden samt ett valbiträde går ut för att förrätta röstningen. För att röstningen inomhus ska kunna fortgå utan avbrott, måste minst tre medlemmar eller ersättare i valnämnden stanna kvar inomhus.
 - b) På röstningsställets gårdsplan (till exempel så att väljaren sitter i bilen) identifierar väljaren sig med ett identitetsbevis, varefter valfunktionären antecknar väljarens namn och personbeteckning, ger väljaren en röstsedel och ser till att väljaren fyller i röstsedeln så att valhemligheten bevaras.
 - c) Väljarens röstsedel stämplas och väljaren uppmanas att ge röstsedeln till valbiträdet. Väljaren ska vid detta tillfälle informeras om att eftersom hen inte själv kan lägga röstsedeln i urnan som finns inne på röstningsstället, anlitas ett valbiträde för detta.
 - d) Inne på röstningsstället kontrollerar valfunktionärerna väljarens rösträtt i vallängden eller i rösträtsregistret, varefter valbiträdet lägger röstsedeln i valurnan (se valanvisning 2). Det är viktigt att kontrollera personens rätt att rösta i vallängden och göra en anteckning om röstningen innan röstsedeln läggs i urnan. Olika väljares röstsedlar får inte blandas ihop.
- Valnämnden kan inte delas upp permanent både utomhus och inomhus. Röstningen kan också avbrytas tillfälligt inomhus medan en röst hämtas utifrån från en väljare som är i isolering, om det är lugnt på röstningsstället och avbrottet inte leder till att det blir lång kö inomhus.
- Valhemligheten kan bäst tryggas vid utomhusröstning genom att man använder röstningsbås. En annan lösning kan till exempel vara att den röstande röstar ensam i bilen med ett skrivunderlägg eller att man använder insynsskydd. Det torde också vara

möjligt med en lösning där ett tillräckligt avstånd från andra människor utomhus i praktiken tryggar valhemligheten.

- Det är valnämnden som ska avgöra när röstning utomhus (röstning någon annanstans än i ett röstningsbås) är möjlig (GrUB 3/2013 rd). En anteckning om exceptionella röstningsarrangemang, såsom röstning utomhus, ska göras i valprotokollet. Valnämnden ska trygga väljarna inom röstningsområdet möjlighet att rösta på valdagen.
- Genom beslut av en smittskyddsläkare kan en person som befinner sig i isolering komma till gårdsplanen utanför röstningsstället, men hen ska inte gå in på röstningsstället. En person som är i isolering ska rösta antingen utan att lämna sin egen bil eller på flera meters avstånd från andra människor. Den som befinner sig i isolering kan alltså inte ställa sig i kö för att vänta på sin tur. Om en person som är i isolering inte iakttar säkerhetsavstånden, inte använder mask eller visir och nyser eller hostar, kan hälsosäkerheten vid röstningen äventyras, och därför måste valnämnden överväga om röstningen kan tas emot. Enligt 72 § 2 mom. i vallagen ska de närvarande vid röstning iaktta de föreskrifter som valnämnden meddelar för upprätthållandet av ordningen och för tryggandet av en störningsfri röstning.
- Drive-in-röstning kan genomföras så att väljaren inte stiger ut ur bilen under röstningen. Detta förutsätter dock att väljaren är i bilen ensam eller enbart med små barn.
- När personer i karantän och isolering röstar kan man använda till exempel ett bord eller en låda för att undvika närkontakt när handlingar lämnas ut.
- Personer i isolering eller karantän får inte ta av sig masken i närvaro av en valfunktionär, om det inte finns ett droppskydd eller ett tillräckligt avstånd mellan dem.

Rösträkning

- För rösträkningen kan det behövas till exempel mera bordsyta än vid tidigare val. Risken för smitta via föremål är liten, så flera rösträknare kan hantera samma röstsedlar. Det är dock viktigt att rengöra händerna regelbundet.